

ገ/ክ 788
06/11/2012

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የገቢዎች ሚኒስቴር

THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA
MINISTRY OF REVENUES

መመሪያ 159
661
ተመገቢያ 201

ቀን መስከረም 05 2012
Date
ቁጥር 2/51/12
Ref.No

ለጉምሩክ ኮሚሽን
አዲስ አበባ

ጉዳዩ:- መመሪያ ስለመላክ

የጉምሩክ ቀሪ ቀረጥና ታክስ መክፈያ ጊዜ ለመወሰን የወጣውን መመሪያ ቁጥር ^{173/2013} 160/2012 ከዚህ ጋር በማያያዝ የላክንላችሁ ስለሆነ በመመሪያው መሠረት እንዲፈጸም አሳስባለሁ።

ከሰላምታ ጋር

[Handwritten Signature]
አዲስ አበባ
ሚኒስቴር

ግልባጭ፣

- ለሕግ ተገዥነት ዘርፍ
ገቢዎች ሚኒስቴር

የበለጠን
ኢትዮጵያ!

የጉምሩክ ቀሪ ቀረጥና ታክስ መክፈያ ጊዜ ለመወሰን የወጣ መመሪያ

ቁጥር 173/2013

የገቢዎች ሚኒስቴር

መስከረም 2012 ዓ.ም

0

የጉምሩክ ቀሪ ቀረጥና ታክስ መክፈያ ጊዜ ለመወሰን

የወጣ መመሪያ ቁጥር 173/2013

አስመጪዎች የሚፈለግባቸውን ቀሪ የቀረጥና ታክስ ዕዳ በአንድ ጊዜ መክፈል በማይችሉበት ወቅት-የዕዳ መክፈያ ጊዜ መፍቀድ አስፈላጊ በመሆኑ፤

የገቢዎች ሚኒስቴር በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 182(2) መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል።

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “ቀሪ የጉምሩክቀረጥና ታክስ መክፈያ ጊዜ ለመወሰን የወጣ መመሪያ ቁጥር 173/2013 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ፤

1/ “ባለዕዳ” ማለት ዕቃ ከተለቀቀ በኋላ ያልተከፈለ ቀረጥና ታክስ የተገኘበት ላኪ ወይም አስመጪ ነው።

2/ “ቀሪ ቀረጥና ታክስ” ዕቃ ከተለቀቀ በኋላ የሚወሰን የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ነው።

3/ “አስተዳደራዊ ቅጣት” ማለት የጉምሩክ ህግና ደንብ በመተላለፍ ወይም ግዴታን ባለመፈጸም በአስመጪው ወይም በላኪው ላይ የሚጣል አስተዳደራዊ መቀጮ ነው።

4/ “የውሳኔ ማስታወቂያ” ማለት ክፍያ እንዲፈጸም ኮሚሽኑ ለባለዕዳው የሚሰጠው የዕቅድ ማስታወቂያ ነው።

5/ “ዕዳ” ማለት ለኮሚሽኑ በወቅቱ መክፈል ሲገባው ያልተከፈለ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ሲሆን ፤ ወለድና መቀጫንም ይጨምራል።

6/ “የቀሪ ቀረጥና ታክስ ወለድ” ማለት ሳይከፈል በቀረው የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ላይ በጉምሩክ አዋጅ 859/2006 አንቀጽ 122 (2) መሠረት የሚወሰን 10 በመቶ ወለድ ነው።

7/ “ቅድመ ክፍያ” ማለት ያልተከፈለ ቀሪ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ የለመክፈል የክፍያ ጊዜ ሲፈቀድ ባለዕዳው የክፍያ ጊዜ ስምምነት ከመፈረሙ ከአጠቃላይ ዕዳው ውስጥ አስቅድሞ በመቶኛ የሚከፍለው የገንዘብ መጠን ነው።

8/ “ንብረት” ማለት የባለዕዳው የሚንቀሳቀስ ወይም የማይንቀሳቀስ ሀብት ሲሆን በባንክ የተቀመጠ ገንዘብንና የከበሩ ማዕድናትን እንዲሁም ግዙፋዊ ህለወት የሌላቸውን ሀብቶች ይጨምራል።

9/ “ቀሪ ክፍያ” ማለት ባለዕዳው ያልተከፈለ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ለመክፈል ከኮሚሽኑ ጋር በሚገባው የክፍያ ጊዜ ስምምነት መሠረት ቅድሚያ ክፍያ ከተከፈለ በኋላ የሚቀረው ዕዳ ሲሆን ወለድና መቀጫንም ይጨምራል።

10/ “የቀሪ ክፍያ ጊዜ ስምምነት” ማለት ባለዕዳው ወለድና መቀጫን ጨምሮ የተጠየቀውን ቀሪ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ በአንድ ጊዜ መክፈል ባለመቻሉ ኮሚሽኑ ተጨማሪ የዕዳ መክፈያ ጊዜ የሚፈቅድበት ስምምነት ነው።

11/ “ሐራጅ/ጨረታ” ማለት ወለድና መቀጫን ጨምሮ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ባለመክፈሉ ምክንያት የባለዕዳው ሀብት ተይዞ የሚሸጥበት ሥርዓት ነው።

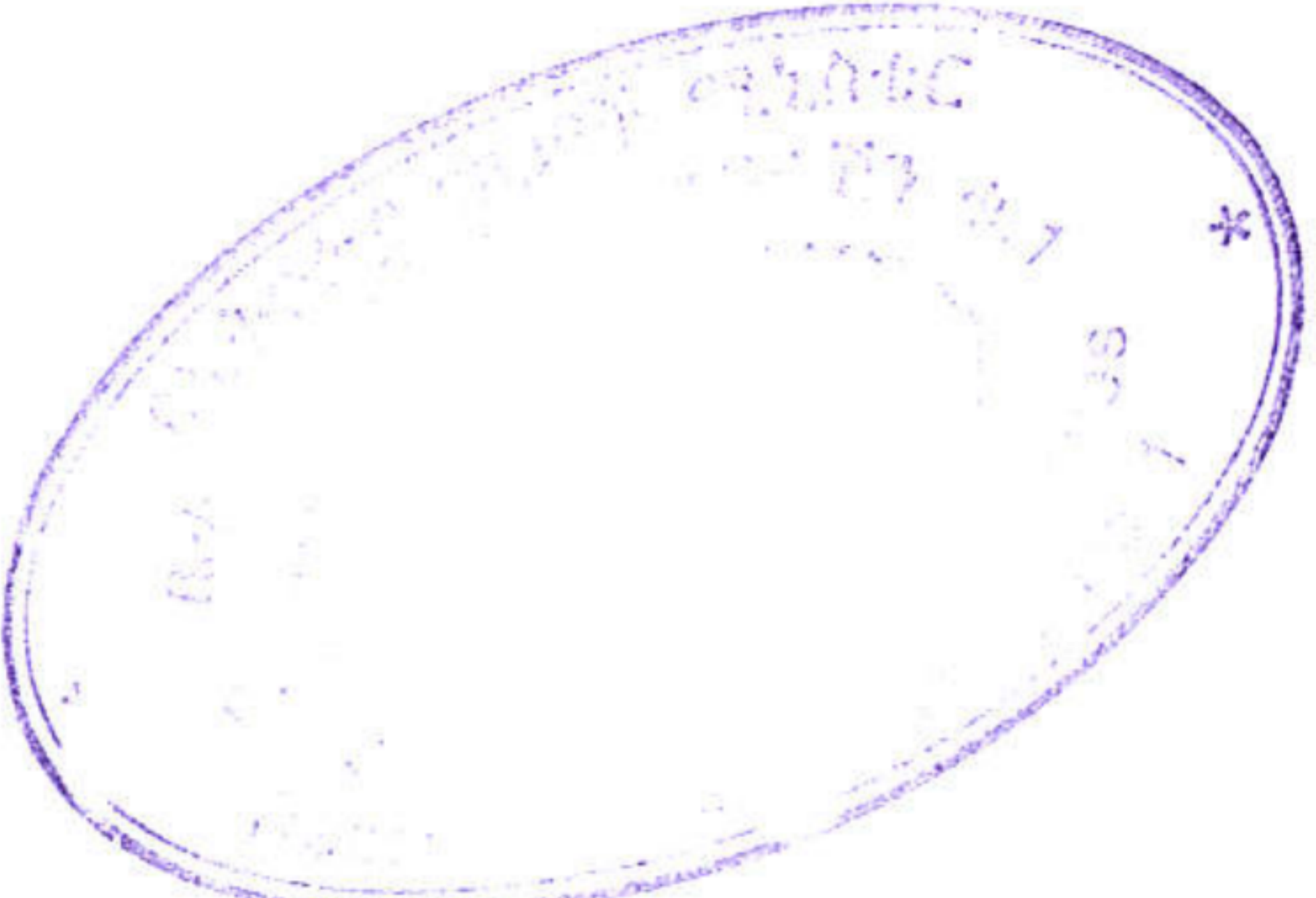
12/ “አዋጅ” ማለት የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2011 (እንደተሻሻለ) ነው።

13/ በዚህ መመሪያ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላት በአዋጁ የተሰጣቸውን ትርጓሜ ይይዛሉ።

3. የመመሪያው ተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ፡-

በተወሰኑት አስመጪ ወይም ላኪ ላይ ጎዳና

(ለ) ቀረጥና ታክስ ሳይከፈልባቸው ወደ አገር ውስጥ የገቡ ዕቃዎችን ከታለመላቸው ዓላማ ውጪ ጥቅም ላይ ባዋለ ወይም አለአግባብ በተገለገለ አስመጪ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

ስለድህረ-ዕቃ አወጣጥ ኦዲት/የቀሪ ቀረጥና ታክስ አሰባሰብ

4. የውሳኔ ማስታወቂያ ስለመስጠት

1/ የሚመለከተው የሥራ ክፍል ዕቃ ከተለቀቀ በኋላ ቀሪ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስና ወይም መቀጫና ወለድ ለተወሰነበት ባለዕዳ የውሳኔ ማስታወቂያ/የቅሬታ ይሰጣል።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የቀሪ ቀረጥና ታክስ የውሳኔ ማስታወቂያ ለባለዕዳው በአግባቡ ሊደርሰው ይገባል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) መሠረት ለባለዕዳው የተላከው የውሳኔ ማስታወቂያ በአግባቡ ደርሶታል የሚባለው፡-

(ሀ) ባለዕዳው ወይም ህጋዊ ወኪሉ የውሳኔ ማስታወቂያውን ፈርሞ ሲረከብ፤

(ለ) ባለዕዳው ወኪሉ ያልተገኘ እንደሆነ የውሳኔ ማስታወቂያው በድርጅቱ ጽ/ቤት ወይም በግለሰቡ መኖሪያ ቤት አግባብነት ባለውና በግልጽ በሚታይ ቦታ ላይ ሲለጠፍ ነው።

4/ ባለዕዳው የተጠየቀውን ቀሪ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ዕዳ ክፍሎ እስከሚያጠናቅቅ ድረስ በሌተክረ ለው ቀሪ ጥና ታክስ ላይ ወለድ ይተሰባል።

5/ በውሳኔ ማስታወቂያው ላይ ቅሬታ ያለው ባለዕዳ በጉምሩክ አዋጅ ላይ በተደነገገው መሠረት ቅሬታውን የማቅረብ መብት ይኖረዋል።

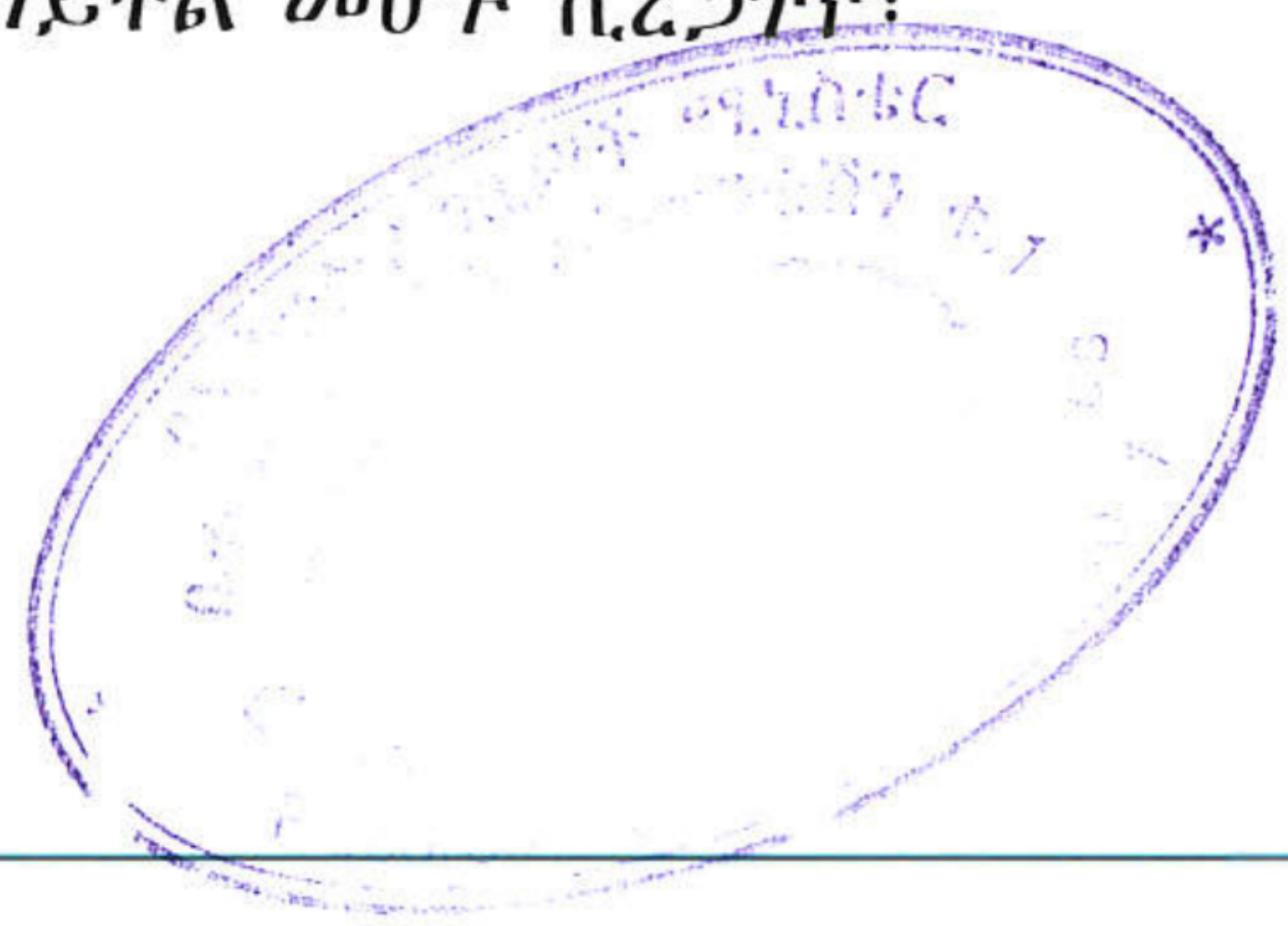
5. ንብረት ስለመያዝ

- 1/ የውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ባለዕዳ በ30 (ሰላሳ) ቀን ውስጥ ዕዳውን በተረዘመ ጊዜ ለመክፈል ስምምነት መግባት አለበት።
- 2/ ባለዕዳው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ዕዳውን ያልከፈለው ይህም ለመክፈል ስምምነት ያልገባ እንደሆነ ንብረቱ ተይዞ በጫራታ ይሸጣል።
- 3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት የተያዘ ንብረት እስኪሸጥ ድረስ ለዚህ ተግባር ተብሎ ወደ ተቋቋመው የተያዙ ንብረቶች ማቆያ /ማከማቻ/ ቦታ ተወስዶ ጥበቃ እየተደረገለት ይቆያል።
- 4/ በዕዳ የተያዘው ንብረት ከተያዘበት ከአስር የስራ ቀናት በኋላ በጨረታ መሸጥ ይኖርበታል።
- 5/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 ድንጋጌ ቢኖርም ንብረቱ የሚበላሽ ከሆነ የንብረቱን ባህሪ ከግምት ውስጥ በማስገባት የተያዘውን ንብረት ኮሚሽኑ ወዲያው ሊሸጠው ይችላል።
- 6/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የባለዕዳው ንብረት ተሸጦ ለዕዳ ማካካሻ ከዋለ በኋላ የተረፈ ገንዘብ ካለ ለባለዕዳው ተመላሽ ይደረጋል።
- 7/ የዚህ መመሪያ አንቀጽ 11(5) እና 12 የተመከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ባለዕዳው በዚህ መመሪያ መሠረት የዕዳ መክፈያ ስምምነት ከገባ በኋላ በስምምነቱ መሠረት ክፍያውን ያልፈጸመ እንደሆነ ኮሚሽኑ ለባለዕዳው የአንድ ወር ጊዜ ማስጠንቀቂያ በመስጠት በዚህ ጊዜ ውስጥ ዕዳው ካልተከፈለ የዕዳ መክፈያ ስምምነቱን በማቋረጥ የባለዕዳውን የባንክ ሒሳብ ወይም ንብረቱን በመያዝ ለዕዳ ማካካሻ ሊያውለው ይችላል።

ምዕራፍ ሶስት
ስለክፍያ ጊዜ ስምምነት

8. የክፍያ ጊዜ ስምምነት ስለሚፈቅድበት ሁኔታ

- 1/ ዕቃ ከተለቀቀ በኋላ የተወሰነ ቀሪ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ እንዲሁም አስተዳደራዊ ማቀጫ ስነጥያቄ ጊዜ መክፈል ለገባቸው ባለዕዳ ተገዢ የመክፈያ ጊዜ ቢፈቀድ ይታወቃል።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የዕዳ መክፈያ ጊዜ የሚሰጠው፡-
  - (ሀ) ባለዕዳው ዕዳውን በአንድ ጊዜ አጠቃሎ መክፈል የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ፤

(ለ) ባለዕዳው የመክፈያ ጊዜ እንዲሰጠው በጽሁፍ ሲያመለክት፤

(ሐ) ባለዕዳው የአጠቃላይ ዕዳውን 25 በመቶ በቅድሚያ ሲከፍል፤

(መ) ባለዕዳው ለቀሪው ዕዳ የባንክ ዋስትና ሲያቀርብ፤

3/ ባለዕዳው የተወሰነበትን ቀሪ የጉምሩክ ቀረጥና ታክስ ዕዳ በመቃወም ወደ ክርክር የገባ እንደሆነ የዕዳ መክፈያ ጊዜ ማራዘሚያ መጠየቅ የሚችለው በቅድሚያ የተጀመረውን ክርክር አቋርጦ ዕዳውን ለመክፈል የተስማማ እንደሆነ ብቻ ነው።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንጻ (2) የተመለከቱት ቅድመ ሁኔታዎች ሲሟሉ በኮሚሽኑና በባለዕዳው መካከል የዕዳ መክፈያ ጊዜ ስምምነት የፈረማል።

9. የክፍያ ጊዜ ማራዘሚያ ስምምነት የማይፈቀድባቸው ሁኔታዎች

1/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) በተመለከቱት ምክንያቶች የዕዳ መክፈያ ጊዜ ስምምነት ሊከለክል ይችላል።

2/ ኮሚሽኑ የዕዳ መክፈያ ጊዜ የማያራዝመው፡-

(ሀ) ባለዕዳው በተሰጠው የክፍያ ጊዜ ገደብ ግዴታውን ሳይወጣ ከቀረ፤

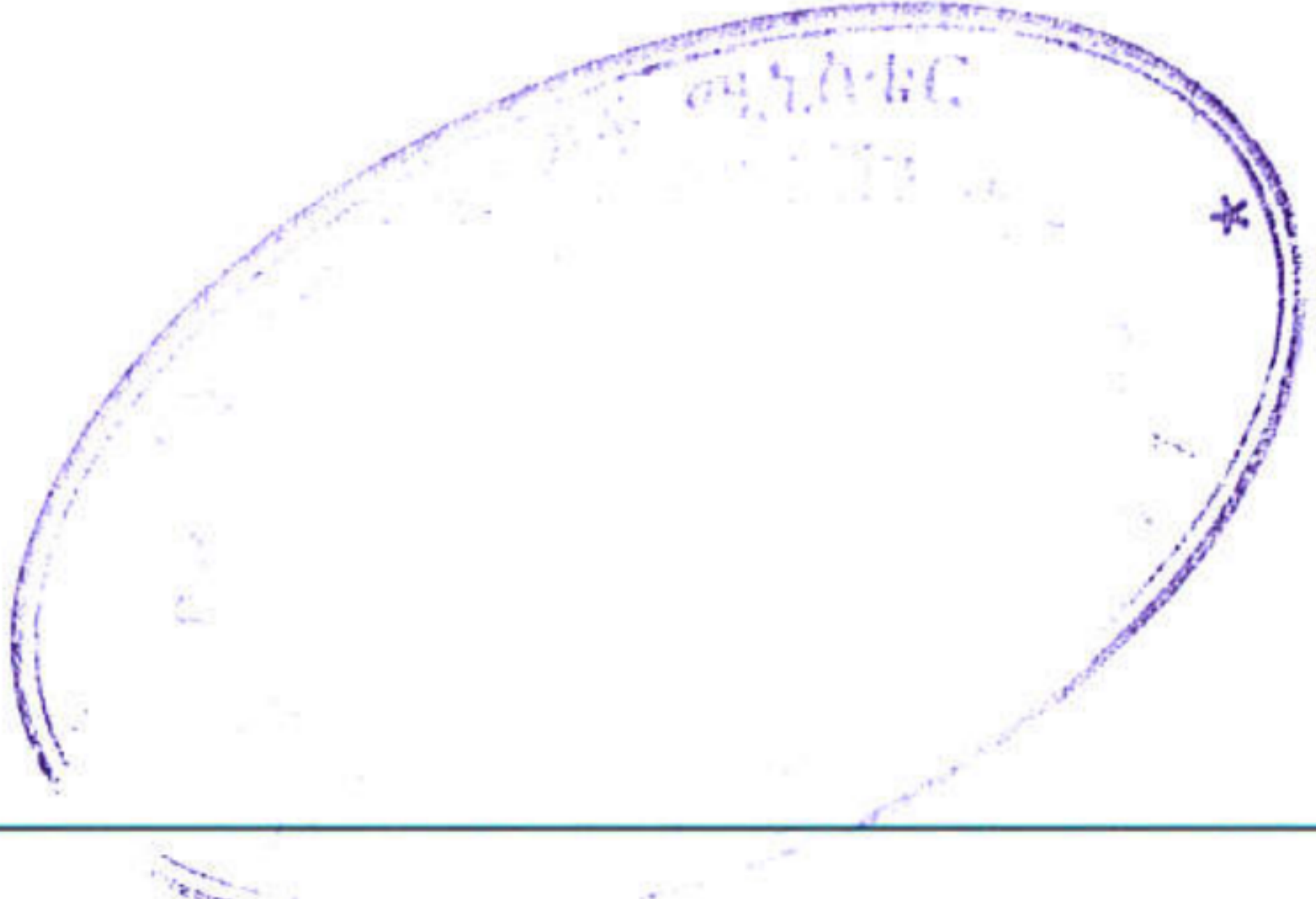
(ለ) ባለዕዳው ተጨማሪ የዕዳ መክፈያ ጊዜ ማራዘሚያ ስምምነት የጠየቀ እንደሆነ፤

(ሐ) መቀጫና ወለድን ጨምሮ የተጠየቀው የቀረጥና ታክስዕዳ በዚህ መመሪያ ከተጠቀሰው አነስተኛ የገንዘብ መጠን በታች የሆነ እንደሆነ፤

10. ስለዕዳ አሰባሰብ

1/ የዕዳ መክፈያ ጊዜ ማራዘሚያ ስምምነት የሚፈረመው በባለዕዳው እና በቅ/ጽ/ቤቱ ሥራ አስኪያጅ ወይም እርሱ በወከለው ኃላፊ መካከል ይሆናል።

2/ የዕዳ ለሰጠው ገቢና ገቢዎች ላይ የሚከፈሉ የቀረጥና ታክስ ስምምነት በተገቢው መዘግቦ በመያዝ በስምምነቱ መሠረት በየጊዜው ሊሰበሰብ የሚገባውን ቀረጥና ታክስ እየተካታተለ በመሰብሰብ ጊዜ ያደርጋል፤ መረጃውንም በማጠናቀር ለሚመለከተው አካል ያቀርባል።

3/ በባለዕዳውና በኮሚሽኑ መካከል የሚፈረመው የክፍያ ጊዜ ማራዘሚያ ስምምነት ሰነድ በሦስት ቅጂ ተዘጋጅቶ ዋናው ቅጂ ከባለዕዳው ዲክላራሲያን ጋር መያያዝ ያለበት ሲሆን፣ ሁለተኛውን ቅጂ ለባለዕዳው በመስጠት ፣ሦስተኛውን ቅጂ በገቢ አሰባሰብና ዋስትና ሒሳቦች የሥራ ሂደት ወይም ቡድን ለክትትል ይቀመጣል።

4/ በክፍያ ጊዜ ስምምነቱ መሰረት ክፍያቸውን በወቅቱ በማይፈፀሙት ላይ ክትትል በማድረግ በታክስ አስተዳደር አዋጁ መሠረት የባለዕዳውን ንብረት ይዞ ይሸጣል።

11. የዕዳ ክፍያ አፈጻጸም

1/ በተገባው የዕዳ መክፈያ ጊዜ ማራዘሚያ ስምምነት መሠረት ባለዕዳው የቅድሚያ ክፍያውን 25 በመቶ ከክፈለ በኋላ ቀሪው ዕዳ በስምምነቱ ለዕዳ መክፈያ በተሰጠው ጊዜ ተካፍሎ በሚገኘው ውጤት መሠረት ክፍያው በየጊዜው የሚፈጸም ይሆናል።

2/ ባለዕዳው የክፍያ ስምምነት ጥያቄ የቀረበው ንብረቱ ከተያዘ በኋላ ከሆነ ኮሚሽኑ ጉዳዩን ለማስፈፀም ያወጣቸውን ወጪዎች እና የቀረጥና ታክስ ዕዳውን 50% በቅድሚያ እንዲከፍል ተደርጎ ለቀሪው ዕዳ ስምምነት እንዲገባ ሊፈቀድለት ይችላል።

3/ የክፍያ ጊዜ ማራዘሚያ ስምምነት የተጠየቀበት ዕዳ በፍ/ቤት ወይም በፍርድ አፈፃፀም ላይ የሚገኝ ከሆነ ባለዕዳው ለዕዳው የክፍያ ጊዜ ማራዘሚያ ለማግኘት ኮሚሽኑ የቀረጥና ታክስ አሰባሰቡን አፈፃፀም ለመከታተል ያወጣቸውን ወጪዎች በሙሉ እንደ አግባብነቱ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ ወይም /2/ የተጠቀሰውን የገንዘብ መጠን በቅድሚያ መክፈል ይኖርበታል።

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቅድሚያ ክፍያ ከተፈፀመ በኋላ በሚቀረው ዕዳ ላይ ወለድ የሚታሰበው የስምምነቱ ውል ከተፈረመበት ዕለት ጀምሮ ይሆናል።

5/ በሌላው በተገባው የክፍያ ጊዜ ስምምነት መሠረት በየወሩ መክፈል የሚችል ላይ ሳይከፍል የቀረ እንደሆነ እና በቀጣዩ የክፍያ ጊዜ ያልተከፈለውን ጨምሮ ለመክፈል ጥያቄ ያቀረበ እንደሆነ ኮሚሽኑ ውሉ ሳይቋረጥ እስከሚቀጥለው የክፍያ ጊዜ ድረስ ጊዜ ሊሰጠው ይችላል።

12. የዕዳ መክፈያ ጊዜ ገደብ

1/በዚህ መመሪያ መሠረት ለባለዕዳው የሚሰጠው የዕዳ መክፈያ ጊዜ ከዚህ በታች የተመለከተው ይሆናል።

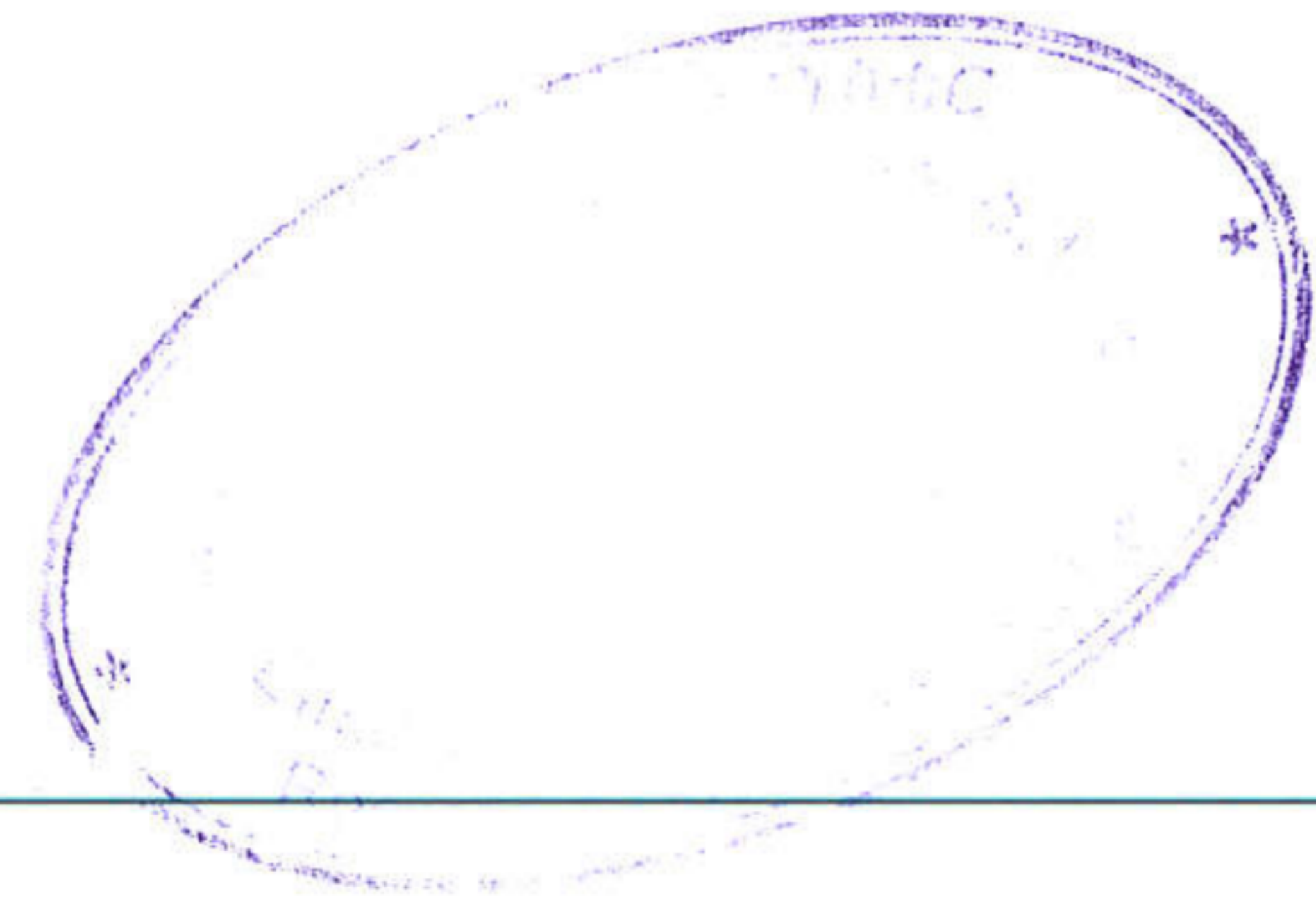
- (ሀ) ከብር 100,000 እስከ ብር 500,000 ለሆነ ዕዳ አራት ወር፤
- (ለ) ከብር 500,001 እስከ ብር 1,500,000 ለሆነ ዕዳ ሰባት ወር፤
- (ሐ) ከብር 1,500,001 እስከ ብር 3,000,000 ለሆነ ዕዳ አሥር ወር፤
- (መ) ከብር 3,000,001 እስከ ብር 10,000,000 ለሆነ ዕዳ አንድ ዓመት ከስድስት ወር፤
- (ሠ) ከብር 10,000,000 በላይ ለሆነ ዕዳ ሁለት ዓመት ።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የዕዳ መጠን በትይዩ ለተመለከተው የክፍያ ወር ተካፍሎ የሚገኘው ዕዳ በየወሩ የሚከፈል ይሆናል።

ምዕራፍ አራት
ልዩ ሁኔታዎች

13. ልዩ ሁኔታ

- 1/ በዚህ መመሪያ መሠረት ለባለዕዳው የተሰጠው የዕዳ መክፈያ ጊዜ ከዕዳው መጠን አንጻር እየታየ ተጨማሪ የዕዳ መክፈያ ጊዜ የሚያስፈልገው መሆኑ ከታመነበት ኮሚሽነሩ እንደሁኔታው ተጨማሪ የዕዳ መክፈያ ሊፈቅድ ይችላል።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የሚሰጠው ተጨማሪ የዕዳ መክፈያ ጊዜ በማንኛውም ሁኔታ ከአምስት ዓመት መብለጥ የለበትም።
- 2/ በዕዳ መክፈያ ጊዜ ስምምነቱ መሠረት ክፍያ የሚፈጸምበት ቀን የስራ ቀን ካልሆነ ክፍያው በቀጣዩ የስራ ቀን መፈጸም አለበት።
- 3/ ለዚህ መመሪያ አረጋግጦ ሰበሰብ ጳጳሪ የሆነው ወር ክፍል ሆኖ ይቆያል።

ምዕራፍ አራት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

14. የተሸሩና ተፈጻሚነት የሌላቸው መመሪያዎች

- 1/ የጉምሩክ ቀሪ ቀረጥና ታክስ ዕዳ መክፈያ ጊዜ ስምምነት መመሪያ ቁጥር 69/2004 በዚህ መመሪያ ተሸሯል።
- 2/ ይህን መመሪያ የሚቃረን ማንኛውም አሰራር በዚህ መመሪያ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

15. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

- 1/ይህ መመሪያ ከመፈረሙ በፊት ተጀምረው ውሳኔ ያላገኙ ጉዳዮች በቀድሞው መመሪያ መሠረት ውሳኔ ያገኛሉ።
- 2/የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ በኖርም ይህ መመሪያ ከመውጣቱ ባፊት የቀሪ ቀረጥና ታክስ ዕዳ ውሳኔ የደረሰው ባለዕዳ በነባሩ መመሪያ መሠረት የዕዳ ክፍያ ስምምነት አለመግባቱ የተረጋገጠ እንደሆነ በዚህ መመሪያ መሠረት የዕዳ መክፈያ ጊዜ ስምምነት እንዲገባ ሊፈቀድለት ይችላል።

16. መመሪያው የሚፀናበት ቀን

ይህ መመሪያ በገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር ተፈርሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ መስከረም 05 ቀን 2012 ዓ.ም

አዳነች አቤቤ

የገቢዎች ሚኒስቴር ሚኒስትር

